

Motion till riksdagen 2024/25:1396

av **Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD)**

Jakt- och viltvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återta makten över jakt- och viltvård från EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att art- och habitatdirektivet behöver reformeras och anpassas efter regionala och nationella förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i EU fortsätta verka för att omdefiniera vargen från strikt skyddad till att bli förvaltningsbar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en gynnsam bevarandestatus för vargstammen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en maximinivå för vargstammen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddsjakt och ersättning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas beslutsförmåga där beslut om skydds- och licensjakt måste kunna verkställas redan i viltförvaltningsdelegationen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas sammansättning, som måste återgå till den ursprungliga, där balansen mellan politiken, olika intressen, myndigheter m.fl. speglas bättre än i den nu gällande sammansättningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig förvaltning av älgstammen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad förvaltning av klövvilt och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera viltförvaltningens arbete i syfte att säkerställa att det fungerar på ett effektivt sätt

genom samförvaltning och ett ökat regionalt inflytande och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddsjakt på trana, svan och vitkindad gås och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa jakttid på korp och morkulla och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få tillbaka den tidigare jakttiden på morkulla och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att avlägsna skyddet för skarv och vitkindad gås från EU:s fågeldirektiv för att kunna införa allmän jakttid på skarv och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om oljering och prickning av skarvagg och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa licensjakt på knubbsäl och vikare och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för sälavskjutning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska Jägareförbundet ska ges jakt- och viltvårdsuppdraget åter för att fortsatt sköta delar av jakten och viltvården och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bidrag till miljöorganisationer som motarbetar myndighetsbeslut ska upphöra, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljöorganisationers talerätt i viltfrågor avseende organisationskraven för att tillerkännas talerätt och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljöorganisationernas talerätt avseende att endast den organisation som är direkt berörd ska kunna överklaga beslut kring skydds- och licensjakt och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljöorganisationernas talerätt avseende att konsekvenserna av nuvarande lagstiftning bör utredas och att regeringen bör återkomma med förslag på hur lagstiftning och tillämpning kan förbättras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelsen ska definiera vad som kan anses utgöra stor påvisad skada av vilt och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samma rätt till jakt och fiske för alla bofasta och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten i översynen av rennäringslagen ska vara att alla svenska medborgare ska ha samma tillgång till vårt gemensamma land, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka bekämpningen av invasiva arter och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vilt som kött med låg miljöpåverkan i offentliga verksamheter och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vilt som mat och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny brottsrubricering för jaktsabotage och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur det kan säkerställas att Sverige även framgent har god tillgänglighet på jaktskyttebanor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för flexibilitet avseende ammunition och att inga förbud mot befintliga ammunitionstyper ska införas förrän alternativ med likvärdig prestanda och kostnad finns, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Den svenska jakten och viltvården är en tradition med anor sedan urminnes tider. Jägar- och fångstmetoderna har skiljt sig från landsända till landsända genom århundradena, beroende på landskapstyp och vilttillgång.

Jakten har genomgått stora förändringar; det som förr var en livsnödvändig sysselsättning är numera ett fritidsintresse eller ett arbete. Det innebär inte att jakten som företeelse är mindre viktig. Jakten är inte bara ett intresse för många utan har blivit en livsstil. Den svenska löshundsjakten har anor många sekler bakåt och är ett kulturarv i sig.

Kraven som ställs på Sveriges jägare är höga. Kunskapen om hur man bedriver en säker och etisk jakt, förvaltning av olika arter och hur samspelet i naturen fungerar är långtgående tack vare kravet på att svenska jägare måste inneha jägarexamen.

Jakt är ett naturligt sätt att ta vara på naturens överskott av vilt. Våra viltstammar är en resurs som ska förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt som också tar hänsyn till olika intressen i samhället.

Sverige har drygt 300 000 registrerade jägare med utbredda kunskaper om jakt i allmänhet och om svenska naturförhållanden i synnerhet. Under det gångna årets utbrott av afrikansk svinpest såg vi hur jägarkåren omedelbart slöt upp och genomförde ett mycket dedikerat och väl genomfört arbete för att förhindra smittspridning. Jägarnas kunskap om lokal terräng och viltets beteende var avgörande för att samhället så snabbt fick smittan under kontroll. Ett annat exempel på jägarnas viktiga samhällsfunktion är de tusentals eftersöksjägare som årets alla dagar, över hela landet, hanterar skadat vilt från t.ex. trafikolyckor. Sverigedemokraternas jaktpolitik har som utgångspunkt att ansvarsfull, reglerad jakt är positivt och bidrar till friluftsliv och kunskap om naturen.

Återta makten från EU

Sverigedemokraterna vänder sig mot att EU dikterar villkoren för svensk jakt och viltförvaltning. Det finns inga mervärden i att EU-institutioner numera dikterar förutsättningarna för svensk jakt. Jakten är till sin natur starkt förknippad med lokala förutsättningar och det är därför inte rationellt att EU ska ha inflytande över jaktfrågor. I de frågor som berör jakt och viltförvaltning menar vi att det nationella parlamentet ska ha egen beslutanderätt och att regeringen därmed tydligt ska verka för att Sverige återtar beslutsmakten gällande de frågor som ryms inom art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet.

Art- och habitatdirektivet

Artskyddsdirektivet innebär bland annat att jakt- och skogsbruk i praktiken skulle vara förbjudet om direktivet strikt följdes, detta då det innehåller ett förbud mot att störa fåglar eller skada deras häckningsplatser, oavsett var de befinner sig. Implementeringen av direktivet i svensk lagstiftning går, främst genom artskyddsförordningen, oftast betydligt längre än vad direktivet säger. Art- och habitatdirektivet behöver reformeras och anpassas efter regionala och nationella förutsättningar. Det måste i praktiken vara möjligt att ordna skydds- och licensjakt utan orimligt långa överklagandetider.

Klassa om vargen från att vara strikt skyddad i EU till att bli förvaltningsbar

Bilagorna till art- och habitatdirektivet måste få en ökad flexibilitet, så att rådande fakta, lokal hänsyn och forskning får större betydelse i beslutsunderlagen. Direktivets bilagor bör vara mer anpassade till naturens, viltets och dagens verklighet. Det skulle innebära att vargen flyttas från ett strikt skydd i bilagorna till att bli en förvaltningsbar art.

Vargstammens storlek och förvaltning

I delar av Sverige är koncentrationen av varg mycket hög, därför behöver vargstammen i vissa områden förvaltas mer aktivt. Vargens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus ska dock vara i enlighet med propositionen En hållbar rovdjurspolitik:s nedre gräns för minsta livskraftiga population, vilket är 170 vargar. Den nedre gränsen för varg ska dock inte hindra nödvändig skydds jakt även i det fall vargpopulationen då tillfälligt skulle hamna under referensvärdet.

Naturvårdsverket rapporterade 2019 till EU att referensvärdet för varg är 300 individer. Statusen beskriver det tillstånd som ska uppnås för att en art eller naturtyp ska kunna finnas kvar långsiktigt. Naturvårdsverket frångick däremot det beslut som togs av riksdagen 2013 på ett intervall för vargarna om 170–270 individer. Med en nedre gräns på 170 och en övre gräns (tak) förslagsvis på 270 individer kan man mer effektivt fastslå om det finns utrymme för licensjakt eller inte kommande jaktsäsong.

Björnstammen och dess storlek

Det räcker inte med en miniminivå för björnstammens storlek. En hållbar förvaltning bör också inbegripa en maximinivå, som garanterar att björnstammen inte växer sig alltför stor. Flera konflikter med dödlig eller svår utgång för människor har blivit resultatet av att vi börjar få en alltför stor björnstam. Därför ser vi att ett tak bör införas i samråd med expertis, där avskjutningen ökas i de län som uppbär störst koncentration av björn och att stammens storlek sedan minskas successivt.

Skydds jakt och ersättning vid angrepp på tamboskap

Skydds- och licensjakt på rovdjur måste fungera snabbt och effektivt, när hundar, får och annan tamboskap rivs, men också när oskygga rovdjur kommer för nära bebyggelse

och människor. Begreppet skyddsjakt bör vidgas och i högre grad användas i förebyggande syfte. Vidare måste ersättningarna för drabbade djurägare ses över och sättas i relation till den faktiska ekonomiska skadan.

Viltförvaltningsdelegationernas beslutsförmåga och sammansättning

Vad gäller viltförvaltningsdelegationerna så har de ett övergripande ansvar i jakt- och viltförvaltningen, med representation från politiken, intresseorganisationer, markägare med flera. Regeringen beslutade dock att förändra den ursprungliga sammansättningen genom att ge ytterligare mandat till miljö- och naturvårdsintresset och ekoturismen i förhållande till markägare och jägarintressen. Beslut om skydds- och licensjakt måste kunna verkställas redan i viltförvaltningsdelegationen, när gynnsam bevarandestatus uppnåtts för en viltstam och med hänsyn till ekonomiska intressen. Sammansättningen i delegationerna måste också återgå till den ursprungliga, där balansen mellan politiken, olika intressen, myndigheter med flera speglas bättre än i den ändrade sammansättning som regeringen verkställt.

Förvaltning av klövvilt

Antalet älgar har sedan en längre tid en starkt vikande trend i Sverige, en utveckling som behöver uppmärksammas och åtgärdas. Många jaktlag har på egna initiativ valt att inte jaga älg med tanke på den kraftigt sjunkande stammen. Kronhjortsbeståndet har samtidigt ökat och kronhjortar har spridit sig till nya delar av Sverige. För att underlätta förvaltningen bör man ha samma förvaltnings- och skötselområden för både älg och kronvilt.

Regional viltförvaltning

Lantbrukare och jägare ska ges mer inflytande i de regionala förvaltningsplanerna för att skapa en mer decentraliserad och regional viltförvaltning. Det är därför viktigt att älgförvaltningens arbete utvärderas i syfte att säkerställa att det fungerar på ett effektivt sätt och med ett ökat regionalt inflytande och samförvaltning.

Skyddsjakt på trana, svan och vitkindad gås

Den vitkindade gåsen har ökat markant i antal och ställer till med olägenheter både för bönder, i urbana miljöer samt på badstränder. Skyddsjakt ska liksom tidigare kunna beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller utföras på länsstyrelsens initiativ.

Jakttid på korp och morkulla

Korpen har i dag ökat rejält i antal och är en stor predator på småvilt såsom fält- och skogsfågel, änder och harar. Den orsakar även skador inom tamdjursskötseln, framförallt vid fårens lamning. Därför bör det införas allmän jakt på korp från den

1 augusti till 31 december. Morkullejakten vid midsommar är en starkt förankrad jakttradition i Sverige, men den togs bort vid EU-inträdet, till ingen nytta alls, eftersom det har visat sig att jakten inte påverkar artens bestånd. Morkullan kan inte anses tillhöra en särskilt skyddsvärd art som skulle kräva extraordinära insatser.

Skarven, människan och landskapet

Skarven utgör en i Sverige ansevärt stor population med många häckande par, och den ökade förekomsten påverkar fiskbestånden negativt, skapar sanitära olägenheter för friluftslivet och reducerar skog och natur till döda områden där fåglarna häckar. Den vitkindade gåsen har under senare år ökat stort i antal, och arten ställer till stora problem för jordbruket men är också problematisk i andra miljöer där den skräpar ner. En allmän jakttid på skarv vore bra ur förvaltningssynpunkt och även ur ett naturvårdande perspektiv. Här sätter dock EU:s fågeldirektiv stopp för jakt, vilket är fel. Regeringen bör aktivt arbeta gentemot EU för en förändring av artlistorna och av direktiven i sin helhet för att flytta besluten tillbaka till medlemsländerna.

Skyddsjakt på skarv

Skyddsjakt är absolut nödvändig för att reducera de kraftigt växande skarvpopulationerna, men skarven har visat sig vara mycket svårskjuten i praktiken då skyddsjakten kräver både bemannad båt med förare samt skytt för att hantera skjutna fåglar. Nuvarande skyddsjakt måste vara kvar, men den behöver samtidigt utökas med effektivare metoder för att göra skillnad. De effektivaste skyddsjaktsåtgärderna har visat sig vara oljering av skarvägg och prickning.

Licensjakt på säl och ersättning för sälavskjutning

I Sverige finns tre sälarter: gråsälen i Östersjön, knubbsälen på västkusten och i södra Östersjön och vikaren framför allt i Bottenviken. De senaste åren har antalet sälar ökat utmed Sveriges kustlinje, och de vållar allvarliga skador för kustfisket. En licensjakt bör möjliggöras för jakt på knubbsäl och vikare, eftersom dessas skador på fångster och fiskeredskap är likartade dem som gråsälen åsamkar. För att öka incitamenten att överhuvudtaget kunna nå upp till de kvoter som tilldelats vid skyddsjakt behöver en ersättning införas till säljägare.

Jakt- och viltvårdsuppdraget

Svenska Jägareförbundet har sedan 1938 haft ett allmänt uppdrag att sköta delar av jakt och viltvården i Sverige, det vill säga ända fram till januari 2021, då regeringen beslutade att vissa delar av uppdraget ska upphandlas. Förbundet har en ovärderlig kompetens med hög trovärdighet och med starka band med jägarkåren. Jakt- och viltvårdsuppdragets betydelse för jakt och viltvården i Sverige kan inte överskattas.

Bidrag till miljöorganisationer och deras talerätt

Det finns exempel på hur miljöorganisationer får bidrag för att aktivt motverka myndighetsbeslut, vilket vi i Sverigedemokraterna menar är en orimlig ordning. Det är också problematiskt att organisationer som har sitt säte i någon storstad och som agerar miljöorganisation på sociala medier ges rätten att obstruera och styra svensk jakt- och viltpolitik. Nuvarande regelverk kring talerättens utformning behöver ändras när det gäller kvalifikationer för att kunna överklaga. Århuskonventionen reglerar bland annat vilka som kan överklaga olika myndighetsbeslut och domslut inom miljöområdet.

Samma rätt till jakt och fiske för alla bofasta

Staten har under senare år gett renägare ensamrätt till älgjakt på allt större marker, på andra ortsbors bekostnad. Älgjakten är och har historiskt varit minst lika viktig för den övriga befolkningens försörjning som för renägarnas. Sverige bör se över och ändra det system som på flera områden och i allt högre utsträckning gynnar renägande samer på den övriga lokalbefolkningens bekostnad. En början är att ge alla bofasta samma rättigheter till jakt (älgjakt) och fiske.

Översyn av rennäringslagen

Rennäringslagen innebär att medlemmar i samebyar får jaga och fiska på de områden som samebyarna använder ovanför odlingsgränsen, men lagen innehåller även bestämmelser om att varken sameby eller medlemmarna i sameby får upplåta jakt och fiske till andra. Girjasdomen innebär en brytning mot dessa principer och en översyn av rennäringslagen är nödvändig.

Viltkött som miljövänligt livsmedel

Tillgängligheten på viltkött behöver öka så att fler kan få möjlighet att äta viltkött. Viltet har stor potential att nå fler konsumenter om man lyckas förändra attityderna kring jakt och viltkött. Regeringen bör verka för att kommunerna köper in och serverar viltkött i skolor, på äldreboenden och andra kommunala verksamheter.

Intensifiera bekämpningen av invasiva arter

Arbetet mot invasiva arter i Sverige måste intensifieras. De nya djuren i den svenska faunan hotar den ekologiska balansen i naturen, och jakten på dessa djur måste effektiviseras och förhindra snabb ökning och spridning ute i landet.

Jaktsabotage

Det förekommer att jägare utsätts för förföljelse, hot och misshandel. Jakttorn förstörs och aktivister agerar medvetet för att störa ut jakt och förhindra myndighetsbeslut om skydds- och licensjakt. En specifik brottsrubricering för jaktsabotage bör införas.

Skyttebanor och ammunition

Det är viktigt att Sverige även framgent har god tillgänglighet på jaktskyttebanor och att flexibilitet finns avseende ammunition så att inga förbud mot befintliga ammunitionstyper införs förrän alternativ med likvärdig prestanda och kostnad finns.

Mattias Eriksson Falk (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Victoria Tiblom (SD)